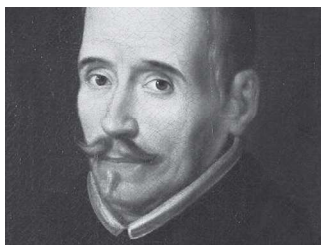

Don Juan-skikkelsen har i flere hundrede år været et af de foretrukne, litterære motiver i Europa, og som figuren kendes i dag, opstod den i Spanien.

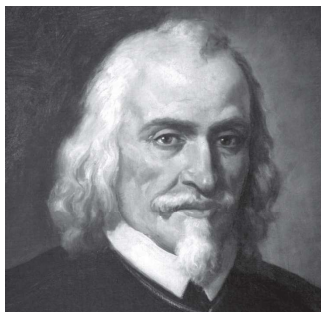
Forfatteren til skuespillet “Bedrageren fra Sevilla og Stengæsten”, den spanske munk Gabriel Téllez (1579-1648), mest kendt under pseudonymet Tirso de Molina, står som en af den spanske guldalders vigtigste dramatikere, på linje med Lope de Vega (1562-1635) og Pedro Calderón de la Barca (1600-1681).

Med “Bedrageren fra Sevilla og Stengæsten” (uopført o. 1624, trykt 1630) skabte Tirso de Molina figuren Don Juan – formentlig inspireret af en gammel fortælling fra o. 1350 om libertineren Juan Tenorio fra Sevilla samt af et velkendt sagn, hvis ældste optegnelse kan spores tilbage til et latinsk manuskript fra det 14. århundrede.

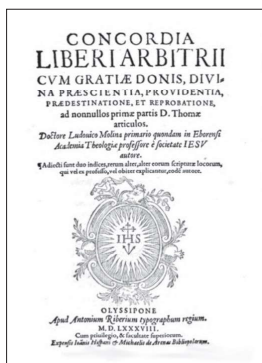
Tirso de Molina kæder disse temaer sammen, og som motivet fastlægges i “Bedrageren fra Sevilla og Stengæsten”, overtages det til skiftende tider af andre kulturer.

Lope de Vega.

Pedro Calderón de la Barca.

Titelside fra Luis de Molinas hovedværk, "*Concordia liberi arbitrii cum gratiae donis*".

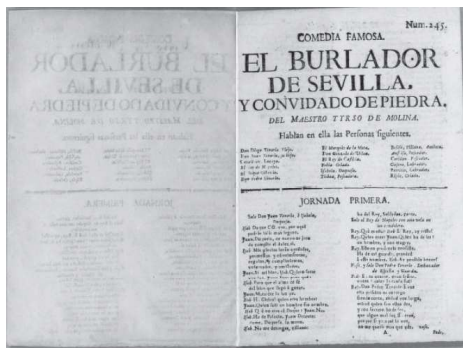
Luis de Molina.

Pseudonymet Tirso de Molina refererer til den spanske teolog, jesuitten Luis de Molina (1535-1600), der er ophavsmand til molinismen, en lære der søger at forene menneskets frie vilje med forudbestemmelseslæren, i stræben efter Guds nåde. Disse tanker skildrer Luis de Molina i sit hovedværk fra 1588, "*Concordia liberi arbitrii cum gratiae donis*" ("Den frie viljes samklang med nådegaverne"), og Tirso de Molinas anvender dem i "*Bedrageren fra Sevilla og Stengæsten*".

Som romersk-katolsk munk bestred Tirso de Molina et ansvarsfuldt hverv som krønikeskriver i La Orden de la Merced (Barmhjertighedsordenen) og var desuden forfatter til ca. 300 skuespil, "*Comedias*", hvoraf den mest kendte er "*Bedrageren fra Sevilla og Stengæsten*". Skuespillene blev af samtiden betragtet som usædelige på grund af de mange kærlighedsintriger og uægteskabelige forbindelser, og selv kom han i modvind pga. stykkernes slet skjulte kritik af de herskende samfundsforhold,

herunder monarkiet og dets moralske forfald.

Myndighederne reagerede i 1625 ved at forvise Tirso de Molina til et af Barmhjertighedsordenens afsidesliggende klostre. Her fortsatte han hvervet som krønikeskriver, men indstillede sit virke som dramatiker. Over en årrække, fra 1627-1636, udgav han sin samlede teaterproduktion i 5 bind, og i 1639 udgav han et stort værk om

Titelside fra 1748 af Tirso de Molinas
Don Juan-drama.

Titelside fra Lope de
Vegas poetik fra 1609.

Barmhjertighedsordenens historie, “Historia general de la Orden de la Merced”.

Tirso de Molina var tilhænger af dramatikeren Lope de Vega og dennes fornyelse af det spanske drama, formuleret i bogen “Arte Nuevo de hacer comedias en este tiempo” (‘Den nye kunst at skrive skuespil i vor tid’) fra 1609, hvor handling og intrige erstatter figurernes indre liv, hvor de tre enheder – handlingens, tidens og stedets enhed – ophæves, de klassiske 5 akter reduceres til 3, vers sejrer over prosa, det tragiske og det komiske forenes (udtrykket “Comedia” dækker både tragedie, komedie og tragikomedie), og gracioso-figuren, tjenerrollen som omvendt spejl og komisk element, dukker op.

Spanien under barokken i Felipe IV’s regeringstid (1621-1665) var et kriseramte samfund, præget af økonomisk og social opløsning. De mange krige, især 30 års-krigen (1618-1648), bevirkede at Spanien i det 17. århundrede mistede sin politiske og økonomiske magt.

Som modvægt til protestantismen og som en konsekvens af